

Motion till riksdagen 2024/25:2238

av **Ida Karkiainen m.fl. (S)**

Förenkling av ersättningssystemen för att söka tandvård och vård i våra nordiska grannländer

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över och förenkla ersättningssystemen för att söka tandvård och vård i våra nordiska grannländer och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Tandvården är ett stort marknadsmisslyckande i Sverige där det råder tandläkarbrist i glest befolkade kommuner samtidigt som tandläkartider reas ut i storstäderna.

I Norrbottens län, som gränsar till både Norge och Finland, är bristen på tandläkare stor. Däremot finns möjligheten att söka tandvård utomlands. Många som exempelvis bor i Haparanda blir hänvisade att söka tandvård i den finska grannkommunen Tornio där det finns kapacitet och möjlighet att få tandläkartid snabbt. Tyvärr är det förenat med en omfattande administration och långa handläggningstider. Ett sätt att underlätta för tillgången till tandläkartid i just gränsregioner är att införa enklare betalnings- och ersättningssystem för tandvård i nordiskt grannland.

Idag kan man få ersättning för tandvård utomlands på två sätt. Det första sättet är att för den planerade tandvården söka förhandsbesked för att säkerställa att man är

berättigad till ersättning. Ett förhandsbesked är ett besked om hur mycket pengar som du högst kan få för tandvården och när du kan få dem. Du får beskedet innan du åker och när du fått vården ansöker du om ersättningen. Det andra sättet är möjligheten att söka ersättning i efterhand.

Dessa förfaranden präglas dock av mycket långa handläggningstider, så långa som tio månader. Det är långt ifrån alla som har möjlighet att lägga ut de pengarna under så lång tid.

EU uppmuntrar till gränsöverskridande samarbete inom hälso- och sjukvården och det finns flera exempel på detta i Centraleuropa. Några samnordiska projekt finns både pågående och avslutade, exempelvis NHAB-Nordic Health Across Border, Health care cross border II – Tornedalen, med flera. Utöver det har det tidigare funnits och finns samarbete i Tornedalen, till exempel inom akutvården mellan regionerna på svensk respektive finsk sida. EU-medborgare har med andra ord goda möjligheter att söka vård i ett annat EU-land på pappret – men i verkligheten är det svårt. Orsaken är ersättningspraxisen och i synnerhet att det går långsamt när patienten själv betalar för den planerade vården. Många Haparandabor vårdas till exempel inom den specialiserade sjukvården i Stockholm som kräver flygresor, övernattningar och längre förlust av arbetstid för patienter istället för att få vård på Mehiläinen Länsipohja – centralsjukhus i Kemi som ligger 25 kilometer från Haparanda. Det är ett ineffektivt sätt att använda våra samlade vårdresurser.

Det är inte rimligt att det ska vara så komplexa ersättningssystem och så lång handläggningstid som tio månader för att få ersättning för tandvård och vård i våra nordiska länders grannkommuner. Detta utgör ett konkret gränshinder som försvårar ett samarbete mellan de nordiska länderna. Kan vi gränsbor nyttja våra grannländers vårdresurser mer effektivt hade det varit till stor nytta för våra medborgare.

Ida Karkiainen (S)

Zara Leghissa (S)

Linus Sköld (S)